

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

DİŞ PROTEZ

**LATERAL DİŞLER
724DC0002**

Ankara, 2011

-
- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
 - Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
 - **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. YAN KESİCİ (LATERAL) DIŞLER	3
1.1. Görevi	3
1.2. Üst Lateral (Yan Kesici) Dişler (.....	3
1.2.1. Yan Kesici Dişlerin Komşulukları.....	3
1.2.2. Yan Kesici Dişlerin Boyutları	3
1.2.3. Yan Kesici Dişlerin Yüzeyleri.....	4
1.3. Üst Yan Kesici Dişlerin Kök Özelliği.....	6
1.4. Üst Yan Kesici Dişlerin Sağ ve Sol Ayrım Özellikleri.....	6
1.5. Morfolojik Terimler	7
UYGULAMA FAALİYETİ	9
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	18
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	19
2. ALT YAN KESİCİ DIŞLER	19
2.1. Boyutları	19
2.2. Labial Yüz.....	19
2.3. Lingual Yüz	20
2.4. Mesial Yüz.....	20
2.5. Distal Yüz	21
2.6. İnsizal Kenar (Kesici Kenar).....	22
2.7. Alt Yan Kesici Dişlerin Kök Özelliği	22
2.8. Alt Yan Kesici Dişlerin Sağ Sol Ayrım Özellikleri	22
UYGULAMA FAALİYETİ	23
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	28
MODÜL DEĞERLENDİRME	29
CEVAP ANAHTARLARI.....	30
KAYNAKÇA	31

AÇIKLAMALAR

KOD	724DC0002
ALAN	Diş Protez
DAL/MESLEK	Diş Protez Teknisyenliği
MODÜLÜN ADI	Lateral Dişler
MODÜLÜN TANIMI	Bu modül, üst ve alt yan kesici dişlerin tanımını, görevini, yapısını ve gruplandırma bilgilerini; üst ve alt yan kesici dişlerin model yapımlarına ait teknik işlem ve beceri basamaklarını içeren öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖNKOŞUL	
YETERLİK	Üst ve alt yan kesici dişlerin modelini yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Bu modül ile gerekli ortam sağlandığında, tekniğine uygun üst ve alt yan kesici dişlerin maketlerini yapabileceksiniz. Amaçlar 1. Tekniğine uygun, üst yan kesici dişin modelini yapabileceksiniz. 2. Tekniğine uygun, alt yan kesici dişin modelini yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Donanım: Model bıçağı, eldiven, iş önlüğü, sabun, ıspatula, diş protez teknisyeni çalışma masası. Ortam: Diş protez laboratuvarı.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra verilen ölçme araçları ile kazandığınız bilgileri ölçerek kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen, modülün sonunda sizi ölçme aracı (test, çoktan seçmeli, doğru-yanlış, v.b) kullanarak modül uygulamaları kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Diş protez teknisyenliği uygulamalarının tekniğine uygun yapılabilmesinin temelinde, diş morfolojisini çok iyi bilmek gerekir. Sizler bu modülle üst ve alt yan kesici dişlerin ağız içindeki yerini, ortalama boyutlarını, yapısını öğrenecek; üst yan kesici diş ve alt yan kesici diş modellerini yapabileceksiniz. Aynı zamanda ağız içindeki tüm dişlerin formüllerini yan kesici dişlerle ilgili kavramları da öğreneceksiniz.

Bu modülü başarıyla tamamladığınızda; mesleki yeterliliğinizi artacak, sonraki sınıflarda göreceğiniz hareketli, sabit, çene-yüz, ortodonti derslerinde göreceğiniz yeterliklerle alanınızla ilgili çalışmalarda yetenekli ve el becerisi iyi gelişmiş, aranılan bir diş protez teknisyeni olacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyetinde verilen bilgiler doğrultusunda; ortam ve donanım sağlandığında, tekniğine uygun üst yan kesici diş modeli yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Üst yan kesici dişlerin ağız içindeki anatomik yerini, görevini, çıkma yaşını araştırıp, rapor hazırlayınız.
- Üst yan kesici dişlerin örneğini yapmada kullanılan araç gereçlerin isimlerini öğreniniz.

1. YAN KESİCİ (LATERAL) DİŞLER

Alt ve üst çenede orta oksal düzlemin her iki yanında, santral dişlerin distalinde konumlanmış olup her çenede iki adettir. Orta çizginin iki yanında, orta kesici dişlerin yanında yer alması sebebiyle bu dişlere aynı zamanda lateral dişler de denir.

1.1. Görevi

Besinleri kesmeye yarar. İki üst ikisi alt çenede olmak üzere toplam 4 adettir. Sürekli lateral dişin çıkma yaşı yedi - sekiz yaşdır.

1.2. Üst Lateral (Yan Kesici) Dişler (

Üst çenede orta kesici dişin sağ ve solunda yer alır. 2 numaralı diş olarak ta tanımlanır. Morfolojik yapısı üst orta kesiciye benzer; üst orta kesiciden daha küçük boyutta oluşmuştur. Dens Incisivus (İnsisivus) Permanens Lateralis Superior olarak da bilinir.

1.2.1. Yan Kesici Dişlerin Komşulukları

Orta oksal düzlemin sağ ve solunda yer alan üst yan kesici dişlerin mesial yüzleri, santral kesicilerin distal yüzleriyle; distal yüzleri ise üst köpek dişlerin mesial yüzleriyle temas halindedir.

1.2.2. Yan Kesici Dişlerin Boyutları

- Total diş boyu: 22 mm
- Kuron boyu: 9 mm

- Kök boyu: 13 mm
- Kuron genişliği: 6.5 mm (kolede 5 mm)
- Kuron kalınlığı: 6 mm (kolede 5 mm)

1.2.3. Yan Kesici Dişlerin Yüzeyleri

Üst yan kesici dişin labial, palatinal, mesialve distal olmak üzere dört adet yüzeyi; incisal (insizal) olmak üzere bir adet kenarı vardır. İnsizal kenar, zamanla aşınmaya ve fonksiyona bağlı olarak yüzey halini alır.

1.2.3.1. Labial (Vestibül) Yüz

Üst yan kesici dişin labial görünümü; santral dişe oranla daha küçük daha dar ve daha kısa olarak şekillenmiştir.

Labial yüz distale doğru gittikçe artan dışbükey bir yapıya sahiptir. Bu yüzden gelişim olukları daha belirgindir. Labial sırttaki gelişim olukları kesici yüzde de devam edebilir.

Meziolabial kenar, distolabial kenardan daha uzun ve düzgün dışbükey yapıdadır. Tümü ile labialden palatinala doğru daralan bir yapıda olduğu için bu yüzden bakıldığında, kronun ve kökün diğer yüzleri izlenemez.

Şekil.1.1: Üst yan kesici labial (vestibül) yüz

1.2.3.2. Palatinal Yüz

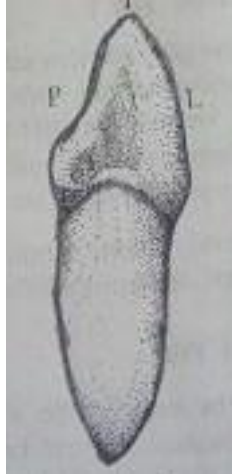
Bu yüz de; kuron bölümü, tabanı, insizalde tepesi servikalde olan bir üçgen görünümündedir. Palatinal fossa belirgin olarak şekillenmiştir. Palatinal yüzde singulumdan palatinal fossaya uzanan küçük gelişim olukları bulunur.

Şekil 1.2: Üst yan kesici palatinal yüz

1.2.3.3. Mesial Yüz

Dişin mesial yüzü; distal yüzden daha büyük şekillenmiştir. Mesiolabial kenar, düzgün dışbükey olarak şekillenmiştir. Mesiopalatinal kenar ise mesioinsizal köşeden servikale doğru önce dışbükey sonra hafif içbükey ve singulum bölgesinde belirgin bir dışbükeylik göstererek sonlanır.

Şekil 1.3: Üst yan kesici mesial yüz

1.2.3.4. Distal Yüz

Yapı olarak mesial yüze benzer; ancak daha küçük yapıda ve daha dışbükey olarak şekillenmiştir. Kuran ve kökün uç noktaları, dişin uzun ekseninin orta bölümünde yer alır.

Servikal kurvatür, kesici kenara doğru iki milimetrelik dışbükeylik gösterir.

Şekil.1.4: Üst yan kesici distal yüz

1.2.3.5. İnsizal Yüz (Kenar)

Önce kenar şeklinde olan bu oluşum, aşınmaya bağlı olarak insizal yüzey halini alabilir. Üst orta kesiciye oranla daha kısa; ancak eğimli olarak şekillenmiştir.

Şekil 1.5: Üst yan kesici insizal kenar

1.3. Üst Yan Kesici Dişlerin Kök Özelliği

Tek köklüdür. Kök, servikalden distale doğru eğilidir. Kökün mesial ve distalinde dişin uzun eksenine paralel birer oluğu bulunur. Kök ucu, distale eğilidir.

1.4. Üst Yan Kesici Dişlerin Sağ ve Sol Ayrım Özellikleri

- Mesiolabial kenar, distolabial kenardan daha uzundur.
- Kök ucu, distale eğilidir.
- Kuronun mesial köşesi; distal köşeye oranla daha dar açı ile şekillenmiştir.
- Distal köşe daha yuvaraktır.

1.5. Morfolojik Terimler

- **Anatomik Dişler:** Doğal dişlerin anatomik şekillerine az çok benzeyen yapay dişlerdir.
- **Apeks (kök ucu):** Kökün sonlanma noktasıdır.
- **Apeks (kron):** Kronun en uç noktasıdır.
- **Apikal:** Apeks ile aynı anlamdadır.
- **Aksiyal yüz:** Dişlerin uzun akslarına verilen isimdir. Örneğin; labial, buccal, lingual, mesial ve distal yüzler.
- **Tüberkül yüksekliği:** Dişlerin oklüzal fossasından geçen yatay düzleme tüberkül tepesinden indirilen dik çizginin uzunluğudur.
- **Tüberkül yüksekliği eğimi:** Tüberkül kaidesinden (Oklüzal fossadan) tüberkül tepesine çizilen doğrunun yatay düzleme göre eğimidir.
- **Triangular fossa:** Üçgen biçimindeki çukurluktur.
- **Tüberkül Kontaktları:** Dişlerin dış tüberkülleri üzerindeki karşılıklı temas yüzeyleridir.
- **Artikülasyon:** Alt ve üst dişlerin santrik oklüzyona gelişi ve santrik oklüzyondan çıkışı sırasındaki karşılıklı temasıdır.
- **Balanslı (Dengelenmiş) oklüzyon:** Alt çenenin öne ve yana kayma hareketlerinde çalışan taraf ve denge tarafı tüberküllerinin,kesici ve kaninlerin,bütün dişlerinin karşılıklı temasının sağlandığı kapanıştır
- **Bennet Hareketi:** Çalışan taraftaki kondilin, eklem çukuru içinde, dış yana doğru hareketidir.
- **Bruksizm:** Dişlerin kuvvetle kenetlenmesi sırasında, çenelerin öne ve yana hareketidir. Genellikle uykuda meydana gelen bu olayda, dişlerin gıcırdatılması ve sürtünmesi sonucunda dişler aşınabilir, peridonsium ve çene eklemi zarar görebilir.
- **Çenelerarası İlişki:** Alt çenenin üst çeneye göre herhangi bir pozisyondaki ilişkisidir
- **Çenelerarası Serbest Mesafe:** Çeneler fizyolojik istirahat halinde iken alt ve üst dişlerin oklüzal yüzeyleri arasındaki mesafedir.
- **Dikey Boyut:** Orta çizgi üzerinde, birisi ağzın altında, diğeri üzerinde olmak üzere gelişigüzel seçilen iki nokta arasındaki yüzün dikey uzunluğudur.
- **İstirahat Durumu:** Vücut ve baş dik, çeneler istirahat halindeyken alt çenenin durumudur. Bu durumda alt çene bilinç dışı olarak biraz aralık kalır.
- **Oklüzyon:(kapanış)** Üst ve alt çenedeki dişlerin herhangi bir karşılıklı teması halinde oklüzal yüzeyler arasındaki ilişkidir

-
- **Menteşe hareketi:** Her iki çene ekleminde, kondillerin bir merkez etrafında dönmesi ile alt çenenin yaptığı açma kapama hareketidir.
 - **Sentrik:** Merkezi olan, merkezde yer alan anlamındadır.
 - **Sentrik ilişki:** Merkezi durumdaki ilişkidir.
 - **Sentrik oklüzyon (merkezi kapanış):**Alt çene üst çeneye göre sentrik ilişkide olduğunda dişlerin karşılıklı kapanış durumudur.
 - **Gnatoloji:** Bütün çiğneme sisteminin fizyolojisini, fonksiyonel bozuklukları inceleyen bilimdir.
 - **Habitüel Oklüzyon:** Alt ve üst dişler arasında, en fazla oklüzal yüzey temasının olduğu kapanıştır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki uygulama faaliyetini tamamladığınızda, üst lateral dişlerin modelini yapabileceksiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Kalıp hazırlayınız.</p> 	<p>➤ Yuvarlak veya dikdörtgen kalıp hazırlamak için karton kullanınız.</p> <p>➤ Mumu, derin ısıya dayanıklı bir kaptan eritiniz.</p> <p>➤ Mumu kaynatmayınız.</p>
<p>➤ Mumu kalıba dökünüz.</p> 	<p>➤ Model için hazır blok mum kullanınız.</p> <p>➤ Mumun tam donmasını bekleyiniz.</p> <p>➤ Tam olarak donduğunu anlamak için eliniz ile kontrol ediniz.</p>
<p>➤ Mum bloğu, dikdörtgenler prizması şeklinde yontunuz.</p> 	<p>➤ Yontu çalışması için araçlarınızı hazırlayınız.</p>

<p>➤ Kole sınırını çiziniz</p> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dişin, maksimum kron ve koledeki kron genişliği oranlarına dikkat ediniz. ➤ Kronun normal boyutunun dört katı büyüklüğünü hesaplayarak kole sınırını belirleyiniz.
<p>➤ Labial yüz fazlalıklarını kazıyınız.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Labial yüz görünümünü; dişin orijinal boyutlarına paralel olarak artırdığınız oranlarda (dişin dört katı büyüklüğünde) bloğun geniş olan yüzüne iki boyutlu olarak çiziniz. ➤ Modelaj materyalini yontarak küçültünüz. ➤ Ispatulayı tekniğine uygun tutarak kendinizi ve çevrenizdekileri yaralanmalardan koruyunuz. ➤ Dişin dört katı büyüklüğünü hesaplamayı unutmayınız.
<p>➤ Mesial yüzü iki boyutlu belirleyiniz.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mesial yüzü şekillendirmek için iki boyutlu çiziniz.
<p>➤ Mesial yüzün fazlalıklarını kazıyınız.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mesial fazlalıkları, kron boyunu ayarlayarak mum bloktan uzaklaştırınız.

<p>➤ Mesial yüzü belirginleştiriniz.</p> 	<p>➤ Mesiali insizale doğru eğim vererek şekillendiriniz.</p>
<p>➤ Kole hatlarını kazıyınız.</p> 	<p>➤ Kole hatlarını, spatülü ısıtmadan kazıyınız.</p>
<p>➤ Distal yüzü iki boyutlu çiziniz.</p> 	<p>➤ Tabanı servikalden (kole) tavanı insizalde olan üçgen görünümü çiziniz. ➤ 1/3 koleye yakın Singulum kabartısını da çiziniz.</p>
<p>➤ Distal yüz fazlalıklarını kazıyınız.</p> 	<p>➤ Fazlalıklarını kazırken çizdiğiniz şekle uyarak çalışınız.</p>

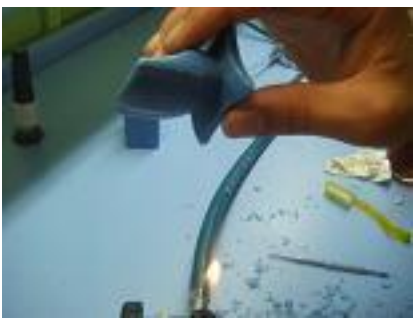

<p>➤ Kron ve kök ayrımını çiziniz.</p> 	<p>➤ Distaldeki servikal (kole) çizgisini, dış bükey olarak belirleyiniz.</p>
<p>➤ Palatinal yüzü çiziniz.</p> 	<p>➤ Palatinal yüzde 1/3 koleye yakın singulumu belirleyiniz.</p>
<p>➤ Palatinal yüzü şekillendiriniz.</p> 	<p>➤ Çizilen şekle uyarak şekillendiriniz.</p>
<p>➤ Kesici yüzü belirginleştiriniz.</p> 	<p>➤ Kesici kenardan, labial ve palatinal yüzeylerin görüldüğünü unutmayınız</p>

<p>➤ Kesici yüz fazlalıklarını alınız.</p> 	<p>➤ Kesici yüzde; hafifçe palatine kayan, oranlarınıza uygun bir kalınlık bırakınız.</p>
<p>➤ Labial yüzün gelişim oluklarını şekillendiriniz.</p> 	<p>➤ Gelişim oluklarını, insizale doğru hafifçe belirgin şekillendiriniz.</p>
<p>➤ Labial yüzün ince şekillendirmesini yapınız.</p> 	<p>➤ Labial yüzün, iki yandan koleye doğru incelendiğini unutmayınız.</p>
<p>➤ Labial yüzü kontrol ediniz.</p> 	<p>➤ Spatül izlerini, daha ince spatül ile yok ediniz. ➤ Labial yüzdeki gelişim oluklarını tam şekillendirdiğinizden emin olunuz.</p>

<p>➤ Mesial yüzün ince şekillendirmesini yapınız.</p> 	<p>➤ Kalın spatül izlerini ince spatül ile sürterek ortadan kaldırınız.</p>
<p>➤ Distal yüzün ince şekillendirmesini yapınız</p> 	<p>➤ Distal yüzün modelinize uygunluğunu kontrol ediniz.</p>
<p>➤ Kron boyunu ölçünüz.</p> 	<p>➤ Kronun dört katı büyüklüğünde çalıştığınızı cetvel ile ölçünüz.</p>
<p>➤ İnsizal yüzün ince şekillendirmesini yapınız.</p> 	<p>➤ Kesici yüzde, hafifçe palatine kayan, oranlarınıza uygun bir kalınlık bırakınız.</p>

<p>➤ Palatinal yüzün ince şekillendirmesini yapınız.</p> 	<p>➤ Palatinal yüzdeki fossa ve Singulumu belirginleştirerek şekillendiriniz.</p>
<p>➤ Palatinal fossayı şekillendiriniz.</p> 	<p>➤ Spatülü çok bastırmadan şekillendirme yapınız.</p>
<p>➤ Palatinaldaki gelişim oluklarını şekillendiriniz.</p> 	<p>➤ Gelişim oluklarını hafifçe belirginleştiriniz.</p>
<p>➤ Labial yüzü kontrol ediniz.</p> 	<p>➤ Labial yüzü, morfolojik yapısına uygun şekillendirip şekillendirmediğinize bakınız.</p>

<p>➤ Labial yüzün gelişim oluklarının ince çalışmasını yapınız.</p> 	<p>➤ İnce spatül ile sürterek (gel git hareketleri) çalışınız.</p> <p>➤ Labial yüzdeki gelişim oluklarını tam şekillendirdiğinizden emin olunuz.</p>
<p>➤ Palatinal yüzü kontrol ediniz.</p> 	<p>➤ Morfoloji bilgilerinizi kullanarak palatinal yüzü kontrol ediniz.</p>
<p>➤ Distal yüzü kontrol ediniz.</p> 	<p>➤ Morfoloji bilgilerinizi kullanarak palatinal yüzü kontrol ediniz.</p>
<p>➤ Mesial yüzü kontrol ediniz.</p> 	<p>➤ Dişin, morfolojik yapısına uygunluğuna bakınız.</p>

<p>➤ İnsizal kenarı kontrol ediniz.</p> 	<p>➤ İnsizal kenardaki fazlalıklara son şekli soğuk spatül ile veriniz.</p>
<p>➤ Spatül izlerini gideriniz.</p> 	<p>➤ Spatül izlerini gidermek için alkollü pamuk ya da naylon çorap kullanınız.</p>
<p>➤ Flâmdan geçiriniz.</p> 	<p>➤ Kontrol ediniz.</p>

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerlere doğru sözcüğü yazınız.

1. Üst yan kesici diş;,,distal ve insizal yüzlere sahiptir.
2. Üst yan kesici dişin en uzun kenarı,kenardır.
3. Üst yan kesici dişin kök ucu,eğimlidir.
4. Üst yan kesici dişin kesici yüzü, hafifçekayar.
5. Üst yan kesicinin kuran boyu,mm ve kök boyumm'dir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyetinde verilen bilgiler doğrultusunda uygun laboratuvar ortamı ve donanım sağlandığında, tekniğine uygun alt yan kesici diş modeli yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Alt yan kesici dişlerin ağız içindeki anatomik yerini, görevini, çıkma yaşını araştırıp rapor hazırlayınız.
- Alt yan kesici dişlerin örneğini yapmada kullanılan araç-gereçlerin isimlerini öğreniniz.
- Diş protez laboratuvarlarına giderek alt yan kesici dişlerin model yapım işlem basamaklarını öğrenip kayıt ediniz ve sınıfta sununuz.

2. ALT YAN KESİCİ DİŞLER

Alt yan kesici diş; alt orta kesici diş ile alt kanin diş arasında mandibular arkta, her iki tarafta birer tane olmak üzere iki tanedir. Yapı olarak alt orta kesiciye benzer; ancak daha detaylı ve daha büyüktür. Dens İnsisivus Permanens Lateralis İnfериör şeklinde de bilinir.

Mesialinde alt santral, distalinde alt canin (köpek) diş ile komşudur.

2.1. Boyutları

- Total diş boyu: 23,5 mm
- Kuron boyu: 9, 5mm
- Kök boyu: 14 mm
- Kuron genişliği: 5,5 mm (kolede 4 mm)
- Kuron kalınlığı: 6, 5mm (kolede 5.5mm)

2.2. Labial Yüz

Alt orta kesiciye benzer. Tabanı kesici yüzde, tepesi servikalde olan üçgen şeklindedir. Dişin kron bölümü; mesiolabial, distolabial, labioinsizal kenarlar ile servikal çizginin labial eğimi tarafından sınırlandırılmıştır. Labial yüzde gelişim olukları yer alıp orta kesiciye göre daha belirgindir.

Mesiolabial kenar, mesioinsizal köşeden itibaren; önce hafif dış bükey, sonra düz, servikale doğru ise belirgin dış bükey olarak uzanır.

Distolabial kenar geniş açı oluşturarak şekillenen distoinsizal köşeden dışbükey olarak başlar. Kron orta bölümünde iç bükey, servikalde ise düz ya da dışbükey olarak şekillenir. Servikal çizgi kök apeksine doğru eğimlidir. Servikal çizgide yatay gelişim olukları bulunur.

Şekil 2.1: Alt yan kesici labial yüz

2.3. Lingual Yüz

Kron bölümünde, tabanı insizalde tepesi servikalde olan üçgen görünümündedir. Lingoinsizal, distolingual, mesiolingual ve servikal çizginin lingual eğimi tarafından sınırlanmıştır.

Bu yüzde insizal kenarın mesial köşesi dar, distal köşesi geniş açılı bileşim gösterir.

Şekil 2.2: Alt yan kesici lingual yüz

2.4. Mesial Yüz

Kron bölümünün, tepesi insizalde tabanı servikalde olan üçgen şeklindedir.

Mesial yüz, mesiolingual, mesioinsizal, mesiolabial kenarlar ile servikal çizginin mesial yüzündeki eğimi ile sınırlandırılmıştır.

Mesiolingual kenar önce hafif dış bükey, sonra iç bükey, servikalın üçte bir bölümünde ise belirgin dış bükey olarak şekillenir.

Şekil 2.3: Alt yan kesici mezial yüz

2.5. Distal Yüz

Mesial yüze göre daha küçüktür. Distolabial distoinsizal distolingual servikal çizginin distal kurvaturü ile sınırlandırılmıştır.

Distolabial kenar insizalden servikale doğru düzgün dış bükey, servikalde ise belirgin dış bükeylik gösterir.

Distolingual kenar; singulum kadar hafif iç bükey, singulum bölgesinde dış bükey olarak şekil alır.

Şekil 2.4: Alt yan kesici distal yüz

2.6. İnsizal Kenar (Kesici Kenar)

Alt orta kesicide olduğu gibi kesici yüz oluşmamıştır. Ancak zaman içerisinde aşınmaya bağlı olarak 0.5–0.2 mm kalınlığında kesici yüz oluşur. Bu kalınlık, labial yüze doğrudur.

Şekil 2.5: Alt yan kesici insizal yüz

2.7. Alt Yan Kesici Dişlerin Kök Özelliği

Tek köklüdür. Kök boyu alt orta kesiciye göre daha geniş, daha kalın ve daha uzundur. Kök ucu distale eğilmiştir. Kök üzerinde, kökün distal yüzünde uzunlamasına paralel bir oluk bulunur.

2.8. Alt Yan Kesici Dişlerin Sağ Sol Ayrım Özellikleri

- Mesial köşe; distal köşeye oranla dar açıdır.
- Mesiolabial kenardır.
- Kök ucu, distale eğilmiştir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki uygulama faaliyetini tamamladığınızda, alt lateral dişin modelini yapabileceksiniz.

İşlem basamakları	Öneriler
<p>➤ Mum blok oluşturunuz.</p>	<ul style="list-style-type: none">➤ İş önlüğünüzü giyiniz.➤ Maske takınız.➤ Çalıştığınız ortamın ışığını ayarlayınız.➤ Mum bloğu spatul ile dikdörtgenler prizması şeklini alacak biçimde ve dişin dört katı büyüklüğünde yontunuz.
<p>➤ Labial görünümü iki boyutlu olarak modelaj materyalinde çiziniz.</p> 	<ul style="list-style-type: none">➤ Spatülü, tekniğine uygun tutarak kendinizi ve çevrenizdekileri yaralanmalardan koruyunuz.➤ Modelaj materyalini, yontarak küçültünüz.➤ Labial yüz görünümünü, dişin orijinal boyutlarına paralel olarak arttırdığınız oranlarda (dişin dört katı büyüklüğünde) bloğun geniş olan yüzünden başlayarak yontunuz.
<p>➤ Lingual yüzü belirleyiniz.</p> 	<ul style="list-style-type: none">➤ Koleye doğru iki yandan incelterek belirleyiniz.

<p>➤ Kenar fazlalıklarını kazıyınız.</p> 	<p>➤ Kenar fazlalıklarını, kenar özelliklerine göre kazıyınız.</p>
<p>➤ Kontrol ediniz.</p> 	<p>➤ Hazırladığınız mum bloğu hazır diş formu ile karşılaştırınız.</p>
<p>➤ Lingual yüzün kaba şekillendirmesini yapınız.</p> 	<p>➤ 1/3 koleye yakın singulumu şekillendiriniz.</p>
<p>➤ Dişin mesial yüzünü belirleyiniz.</p> 	<p>➤ Mesiali şekillendirmek için mesial yüz görünümünü iki boyutlu çiziniz.</p>

<p>➤ Dişin mesial yüzünü şekillendiriniz.</p> 	<p>➤ Mesaili, morfolojik yapısına uygun şekillendiriniz.</p>
<p>➤ Distal yüzü belirleyip şekillendiriniz.</p> 	<p>➤ Distali şekillendirmek için distal yüz görünümünü iki boyutlu çiziniz.</p>
<p>➤ Distal yüz fazlalıklarını alınız.</p> 	<p>➤ Suni dişe uygun şekilde distal yüzün morfolojik özelliğine bağlı kalarak çalışınız.</p>
<p>➤ Servikal çizgiyi şekillendiriniz.</p> 	<p>➤ Dişin maksimum kron ve koledeki kron genişliği oranlarına dikkat ediniz.</p>

<p>➤ Labial yüz gelişim oluklarını şekillendiriniz.</p> 	<p>➤ Labial yüz üzerindeki gelişim oluklarını insizale doğru şekillendiriniz.</p>
<p>➤ Lingual yüzün ince şekillendirmesini yapınız.</p> 	<p>➤ Lingual yüz üzerindeki gelişim oluklarını şekillendiriniz.</p>
<p>➤ Mesial yüzün ince şekillendirmesini yapınız.</p> 	<p>➤ Mesial ve distal fazlalıkları kron boyu genişliğini ayarlayarak mum bloktan uzaklaştırınız.</p>

<p>➤ Distal yüzün ince şekillendirmesini yapınız.</p> 	<p>➤ Distal yüzdeki kole eğimini dış bükey veriniz.</p>
<p>➤ Lingual yüzde singulumu şekillendiriniz.</p> 	<p>➤ Singulumu santral dişe göre daha az belirgin çalışınız.</p>
<p>➤ Spatül izlerini gideriniz.</p> 	<p>➤ Spatül izlerini alkollü pamuk, temiz bez veya naylon çorap ile giderebilirsiniz.</p>
<p>➤ Kontrol ediniz.</p> 	<p>➤ Yaptığınız modelin, alt lateral diş morfolojik özelliklere uygunluğunu kontrol ediniz.</p>

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruyu cevaplandırınız.

1. Alt köpek dişi ve alt orta kesici dişler arasında olan diş hangisidir?

Aşağıdaki çoktan seçmeli sorularda **doğru** seçeneği işaretleyiniz.

2. Alt yan kesici dişte aşağıdaki oluşumlardan hangisi bulunmaz?

A) Kron
B) Kök
C) Tüberkül
D) Singulum

3. Alt yan kesici diş ağız içinde kaçınıcı diştir?

A) 4
B) 2
C) 3
D) 2

4. Alt yan kesici dişin mezialinde hangi diş bulunur?

A) Kanin
B) Molar
C) Orta kesici
D) İkinci Premolar

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Lateral dişler modülü kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri, **Evet** ve **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Kron kök ayrımını, modelaj materyali üzerinde belirlediniz mi?		
2. Labial yüz görünümünü, modelaj materyal üzerine orijinal özelliklerine uygun çizip yonttunuz mu?		
3. Mesial ve distal yüzdeki fazlalıkları yontarak uzaklaştırdınız mı?		
4. Dişin, maksimum kron ve koledeki kron genişliklerinin eldeki verilere uyumunu kontrol ettiniz mi?		
5. Kesici yüzde modelaj boyutlarına orantılı bir kalınlık bıraktınız mı?		
6. Dişin, labial görünümünü iki boyutlu olarak sabun materyal üzerine çizdiniz mi?		
7. Mesial ve distal fazlalıkları, materyalden uzaklaştırdınız mı?		
8. Servikaldeki kron genişliğini, orijinal boyutlarına orantılı olacak şekilde yontu yaptınız mı?		
9. Dişin mesial yüz genişliğini çizip fazlalıklarını labial ve lingual yüzeylerinden yontu yaparak uzaklaştırdınız mı?		
10. Kesici kenarda, lingual yüze kayan bir kenar oluşturduğunuz mu?		
11. Lingual yüzdeki fossayı şekillendirdiniz mi?		
12. Kök apeksinin eğimini, distale doğru yontunuz mu?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	Mezial palatinal,lingual
2	Meziodistal
3	Distale
4	Linguale
5	9 mm,13 mm

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	Alt yan kesici
2	C
3	D
4	C

KAYNAKÇA

- BEYDEMİR Bedri, Mehmet DALKIZ, **Diş Hekimliğinde Laboratuvar Uygulamaları**, GATA Basımevi, Ankara, 2003.
- İLÇİZ Aypınar, **Diş Protez Teknisyenliği Teorik Eğitim Ders Notları 1**, İzmir İl Sağlık Müdürlüğü Depo ve Tamirhane Müdürlüğü Matbaası, İzmir, 2006.
- YAVUZYILMAZ Hüsni, **Diş Morfolojisi-Fizyolojisi ve Oklüzyon**, T.H.K. Basımevi, Ankara, 2001.